

»Vprašanje cepljenja ponuja zelo zgovorno demonstracijo tega, kako govornice, polresnice ali celo laži porodijo konkretne družbene učinke, ko ljudi privedejo v položaj, da odločitve namesto z razumom sprejemajo iz strahu, dvoma, pogosto tudi iz prezira in sovraštva,« piše v *uredniškem uvodniku Matic Majcen* in ima pri tem med drugim v mislih knjigo kontroverzne avtorice *Mateje Černič*, o kateri v *Kulturni diagnozi* tudi objavlja oceno, ki razkriva manipulacijo s podatki in metodami. Majcen zapiše, da imamo trenutno še v rokah pomembne argumente, da so prav dognanja znanosti, spoštovanje človekovih pravic in demokracija tisti, s katerimi je človeštvo sploh uspelo doseči relativno blaginjo, a zgodovinskih lekcij o tem, kako nenadoma zavladajo obdobja nazadovanja, je preprosto preveč, da bi lahko proticepilsko gonjo zgolj nemo opazovali.

Dramaturginja *Ana Perne* je pripravila intervju z *Bogdano Herman*, raziskovalko ljudske glasbe, pevko in slavistko. Ob številnih zanimivih pričevanjih o njenem raznolikem delu naj omenimo samo, da je eksperimentalna glasbena skupina Salamander, katere članica je bila, v spomin na preminulega glasbenika in kantavtorja Tomaža Pengova pred dvema letoma začela znova delovati.

Tematski sklop nosi naslov *Arhitekturna kritika*, uredila pa ga je gostujoča urednica *Petra Čeferin*, profesorica za zgodovino in teorijo arhitekture na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani. Izhodišče teme je splošno spoznanje, da današnji sistem kapitalizma deluje kot moč, ki se je že polastila vsega, tudi tistega, kar se sistemu upira in zavzema do njega kritično stališče. Še tako radikalna kritika se izkaže v zadnji instanci kot nemočna, dani režim jo je vedno zmožen sprejeti kot svoj integralni del. Znotraj tega smo pričča tudi trivializaciji arhitekture. A tematski sklop se ne zavrže pri dokazovanju, da se je arhitektura znašla na točki svojega konca, da je že povsem vpeta v mašinerije, ki regulirajo in ženejo današnji svet, ampak išče možnosti, kako bi se arhitektura uvelja-

vila kot samodoločujoča se dejavnost. To ji lahko uspe le, zapiše Čeferin v svojem članku, »če uspe tudi sama povedati, teoretsko razviti in utemeljiti, kaj ona sama je – kaj so cilji in smotri njenega delovanja, kaj so njene naloge, kaj so njeni objekti in kako delujejo v svetu. Tako odpira mesto za arhitekturo in za njene produkte v svetu; daje jih videti v njihovi neumestljivi posebnosti.«

V temi objavljamo prevod članka *Mary McLeod*, profesorice za zgodovino in teorijo arhitekture na univerzi Columbia, o zamisli kritičnega pri vplivnem arhitekturnem zgodovinarju *Kennethu Framptonu*. *Matevž Čelik*, ki je zadnjih 10 let vodil Muzej za arhitekturo in oblikovanje v Ljubljani, a ga sedanji minister za kulturo ni ponovno imenoval za direktorja, v svojem članku predstavi desetletno delovanje tega muzeja ter vrsto projektov in eksperimentov, s katerimi se je, kot je znano v širši javnosti, uveljavil kot evropsko pomembna kulturna institucija. Mladi arhitekti in študentje *Miloš Kosec*, *Blaž Šenica*, *Uroš Mikanovič*, *Luka Pulević* in *Nuša Rudman* pišejo o posameznih primerih arhitekture kot o objektih posebne vrste. Hkrati s tem pa tudi razvijajo oziroma redefinirajo arhitekturo samo. Predmet obravnave so trg kot javni prostor (Trg republike v Ljubljani); projekt organizacije gospodinjstva oziroma jugoslovanska modernistična kuhinja; kopališče, ki je primer arhitekture kot miselnega orodja (Kopališče Ilirija v Ljubljani); arhitektura kot serijski izdelek (znameniti kiosk K67) in subjektivna plat arhitekture.

V *Jezikovnem kotu* se *Emica Antončič* tokrat odziva na spremembo pri pisanju neprvih sestavin večbesednih krajevnih imen, ki jo je napovedala pravopisna komisija in ki ima značilnosti pravopisne reforme.

V *Kulturni diagnozi* *Matic Majcen*, *Petra Samec Stefančič* in *Nika Arhar* ocenjujejo še naslednje knjige: slovenski prevod *Male teorije vidnega* britanskega likovnega kritika *Johna Bergerja*, slovenski prevod klasičnega dela škotske pisateljice *Muriel Spark* *Zlata leta gospodične Jean Brodie* in raziskovalno-knjižni projekt *Roka Vevarja* *Londonška plesna leta Ksenije Hribar, 1960–1978*. Glasbene ocene so prispevali *Igor Bašin* (o plošči skupine *Nina Bulatovix Zob za zob*), *Žiga Pucelj* (o plošči *Anoy Urbana Senekoviča*, ki se podpisuje kot *YNGFirefly*) in *Katarina Juvančič* (o čisto sveži plošči skupine *Katalena Kužne pesmi*). O novih filmih – romunski koprodukciji *Bad Luck Banging or Loony Porn*, ameriškem *Krvav nos, prazni žepi* in ameriškem *Fourteen* – pišejo

POVZETEK

Marko Stojiljković, Veronika Zakonjšek in Jernej Trebežnik, medtem ko si je Žiga Brdnik ponovno ogledal Terminatorja 2: Sodni dan. Na koncu Blaž Lukan v svoji rubriki Predzadnja replika piše o gledališču na spletu oz. facebookovski predstavi Najraje bi se udrla v zemljo avtorice Varje Hrvatín.